

ABORDĂRI ACTUALE ALE CONCEPTULUI *CULTURA MUNCII*

CERNEAVSCHI Viorica, lector

Summary

An important aspect of a person's general preparation is the formation of the work culture as a necessary condition for personal self-realization. In this article, various work culture concepts, brought by pedagogy scientists and renowned philosophers, are analyzed. The research scientists from the Republic of Moldova address the issue of training and work culture, which is indissolubly linked to the formation of mental actions involved in labor and to the general capacity of organizing conscious and independent work.

Cultura tehnologică a personalității ca element al culturii generale presupune cunoștințe și deprinderi tehnologice, absolut necesare omului pentru a beneficia de progresul tehnic, dar și atitudinii raționale în raport cu aplicarea progresului tehnic în diverse domenii ale vieții. În societatea contemporană, a fi format pentru o profesie, a fi format pentru viață înseamnă a fi pregătit să te integrezi într-un univers tehnologic în expansiune [4, p. 91].

Un aspect important al pregătirii generale a individului este formarea culturii muncii ca o condiție necesară pentru autorealizarea personală. Societatea simte din ce în ce mai mult un deficit de cultură a muncii a individului, exprimată în incapacitatea de a realiza optim potențialul lui creativ. În învățământul modern, nu doar cantitatea de cunoștințe însușite, care, mai devreme sau mai târziu, își vor pierde din actualitate, nu numai achiziționarea de priceperi și deprinderi practice, metode de lucru, care vor fi în cele din urmă înlocuite cu altele, dar cel mai important devine capacitatea de a utiliza independent cunoștințele, metodele dobândite, precum și priceperile și deprinderile practice formate nemijlocit în procesul de participare directă într-un domeniu al activității de muncă.

Astăzi tot mai mult se accentuează că, indiferent de domeniul de activitate, economia națională are nevoie de persoane competitive, înzestrate cu inițiativă, spirit decizional, care aspiră la o dezvoltare profesională, rezistente la stres, capabile a depăși dificultățile personale și nu numai [5, p. 378]. Din acest punct de vedere, toate manifestările active ale personalității, în condițiile economiei de piață, reprezintă componente ale culturii muncii, definite de Ф. Н. Щербак ca totalitatea de abilități necesare domeniului de activitate [19, p. 7].

Cercetarea problemei „cultura muncii” a stat în vizorul mai multor personalități remarcante. Analiza surselor bibliografice din diverse domenii ale științei permite să concluzionăm că există diverse abordări ale termenului *cultura muncii*. În filosofie conceptul de „cultură a muncii” este o parte a conceptului de cultură în general. Inițial, termenul de „cultură” (din latină *cultura*) semnifică cultivarea terenurilor. Deja în sec. I î.n.e.n. acest termen a fost reconceptualizat. În scrierile oratorului roman Ciceron se întâlnește o interpretare mai largă a expresiei „cultura animi”, ceea ce în traducere ar însemna „tratament, îmbunătățirea sufletului, dezvoltare” [18, p. 95].

În teoria filozofică modernă (С. А. Анисимов, А. В. Рогов, А.М. Румянцев, Ф. Н. Щербак ș.a.), termenul „cultura” se referă la „un anumit mod de organizare și dezvoltare a activității umane, prezentat în produse materiale și spirituale ale muncii, în sistemul de norme sociale și instituții, în valorile spirituale și într-un complex de relații cu natura” [15, p. 292].

Cultura caracterizează toate activitățile umane. Sfera principală a activității umane este munca. Ca o manifestare a personalității umane, munca nu este doar un mijloc de dobândire a bunurilor materiale, dar, de asemenea, este un proces de devenire, un mod de autoafirmare și autorealizare a personalității. Prin cercetarea efectuată de А. М. Уманский s-a confirmat că, cultura muncii este o condiție necesară a realizării cu succes a oricărei activități. Ea presupune utilizarea în procesul de muncă a celor mai eficiente

metode de lucru, adecvate nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, relațiilor de muncă, care asigură eficiența muncii în activitățile de bază ale omului [16, p. 18].

A. A. Гилев susține că, cultura muncii presupune organizarea rațională a locului de muncă, un mediu favorabil de lucru, condiții sanitaro-igienice, metode raționale de muncă [98, p. 6].

Punctul său de vedere îl împărtășește O. С. Козловский, care consideră că, cultura muncii include următorii indicatori: raționalitatea conducerii, organizarea muncii și producției, condiții igienice, estetica tehnică [11, p.10].

În dicționarul de psihologie Larousse, termenul „cultura” semnifică dezvoltare a corpului și a spiritului sub acțiunea mediului social. Orice societate umană, oricât de primitivă, posedă cultura sa, care condiționează dezvoltarea totală a membrilor săi. Cultura este aceea care transformă individul într-un tip determinat. Cultura este un fenomen de socializare, bazat pe învățare, care permite integrarea individului în grupul său. Ea există în toate societățile umane și probabil că și la unele specii animale [2, p. 90].

În dicționarul de etică, noțiunea cultura muncii este tratată drept capacitatea persoanei de a-și planifica corect timpul și locul de muncă, a găsi tehnici și forme rezonabile de organizare pentru atingerea rezultatelor maxime și obținerea produselor de calitate înaltă [16, p. 11].

Enciclopedia managementului definește cultura muncii ca un set de instrumente, metode, orientări, modele și norme de conduită inerente unui grup de oameni, care lucrează împreună și corespond nivelului societății [17, p.174].

Avînd în vedere că subiectul studiului nostru este formarea culturii muncii la elevi, am acordat o atenție deosebită viziunilor expuse în știința psihopedagogică pe problema dată. Aspectele psihologice ale formării culturii muncii sunt reprezentate în lucrările lui В. В. Давыдов, С. Я. Рубинштейн, Э. А. Фарапонова, В.В. Чебышева ș.a. Formarea componentelor culturii muncii sunt

dezvăluite în cercetările efectuate de M. A. Галагузова, E. A. Милерян, M. H. Скаткин ș.a., justificînd prin aceasta sistemul de cunoștințe și abilități, care sunt esențiale pentru formarea culturii muncii.

În pedagogie cultura muncii este considerată ca o pricepere de a planifica rațional, de a organiza activitatea sa și a colegilor, respectînd disciplina muncii, pentru a îndeplini sarcinile generale de muncă [14, p. 345].

Studiul realizat de T. B.Романова evidențiază că, la începutul sec. XXI, în știința pedagogică modernă existau diverse abordări științifice și teoretice în ce privește înțelegerea esenței, conținutului și elementelor componente ale culturii muncii.

C. Я. Батышев subliniază că în cadrul educației tehnologice elevii ar trebui să dobîndească cunoștințe, priceperi și deprinderi generale de muncă. Autorul menționează că acestea constituie fundamentul formării profesionale ulterioare. [6, p. 26]. În priceperile generale de muncă S. I. Bafșev include cele de planificare, control, măsurare, organizarea locului de muncă, coordonarea mișcărilor, efectuarea de calcule, autocontrol [6, p. 17].

A. И. Кочетов susține că, cultura muncii reprezintă cultura menținerii locului de muncă, alternarea perioadelor de muncă și de odihnă, utilizarea rațională a posibilităților sale, capacitatea de a calcula limitele de timp, stabilirea resurselor pentru o anumită activitate, utilizarea cu atenție a instrumentelor și materialelor, respectarea cerințelor tehnicii securității [12, p. 111].

În studiile lui И. П. Раченко [13] cultura muncii este abordată prin prisma abilităților de organizare a muncii: planificarea activității, organizarea locului de muncă, asimilarea metodelor raționale de muncă, de control, autocontrol, reglarea procesului de lucru.

Г. Н. Григорьев consideră cultura muncii ca un set de cunoștințe, priceperi, deprinderi și calități intelectuale, morale și

sociale importante, care sunt necesare persoanei în activitatea de muncă [9, p. 274].

E. И. Иголкина, studiind activitatea de muncă la elevii mici, a definit termenul *cultura muncii* ca o caracteristică personală, care reflectă prezența unor abilități generale, precum și posedarea de către elevi a unor cunoștințe speciale, deprinderi practice, formate în procesul educației tehnologice. Acestea, la rîndul său, constituie baza dezvoltării aptitudinilor și capacităților individuale a elevilor, asigurîndu-le posibilitatea autorealizării și autodeterminării în viață [10, p. 31].

Activitatea de muncă, în cercetările savanților N. Bucun, C. Badîr, V. Corceac, I. Druțu, A. Danii, S. Gonciaruc, D. Gînu, V. Stratan ș.a., este privită ca o unitate dintre capacitățile fizice și psihice ale omului, care se completează și se dezvoltă sub influența învățării. În studiile experimentale autorii menționează că în procesul învățării au loc schimbări importante în raporturile dintre componentele activității, astfel încît, componentele intelectuale trec pe primul plan și în aceste condiții activitatea de muncă are un caracter conștient și controlat.

De asemenea, cercetările savanților menționați abordează și problema formării culturii muncii, care, indisolubil, este legată de formarea acțiunilor mintale implicate în activitatea de muncă, a capacităților generale de a-și organiza conștient și independent activitatea. Pentru a efectua independent o sarcină de muncă, subliniază cercetătorii, este necesară nu numai însușirea unor deprinderi operaționale de lucru, ci și capacitatea de a realiza unele operații mintale solicitate de tehnologia fabricării unui produs. Asimilarea cunoștințelor și deprinderilor culturii muncii, concluzionează autorii, constituie un proces complicat și de lungă durată, care se petrece sub dirijarea învățătorului și în condiții organizate.

În concluzie, cultura muncii este abordată în știința psiho-pedagogică, pe de o parte, ca un set de abilități intelectuale generale și de muncă (planificare, organizare, control, autoreglare a activității), iar pe de altă parte, ca rezultat al autorealizării personalității. Cultura muncii nu este doar o manifestare a priceperilor și a cunoștințelor dobîndite, dar exprimă, de asemenea, și calitățile morale și sociale ale elevilor.

Bibliografia

1. Druțu, I., Psihopedagogia deficienților mintali. (Lecții), Cluj-Napoca, 1995.
2. Norbert, S., Dicționar de psihologie Larousse, Traducere, avânprefață și completări privind psihologia românească de dr. Leonard Gavril, Ed. Univers enciclopedic, București, 1998.
3. Stratan, V., Aspecte psiho-pedagogice ale activității de muncă la elevii deficienți mintal// Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială, 2006, N.I (2), p. 81.
4. Zolotariov, E., Mihailov, M., Educația: teorie și metodă. Curs universitar, Bălți, 2007.
5. Андреев, В. И., Педагогика: учебный курс творческого саморазвития, Центр инновационных технологий, Казань, 2000.
6. Батьшев, С. Я., Трудовая подготовка школьников: Вопросы теории и методики, Педагогика, М., 1981.
7. Букун, Н. И, Даний, А. И, Иваницкий, А. И, Раку, А. И, Стратан, В. С., Совершенствование процессов социально-трудовой адаптации учащихся и выпускников вспомогательных школ, Кишинев, 1990.
8. Гилев, А. А., Культура труда на производстве, Политиздат, Воронеж, 1964.
9. Григорьев, Г. Н., Общее и регионально особенное в трудовом воспитании старших школьников в воспитательном пространстве Чувашской Республики, Чувашгоспедуниверситет им. И. Я. Яковлева, Чебоксары, 2001.
10. Иголкина, Е. И., Формирование культуры труда младших школьников на уроках трудового обучения, Дис... канд. пед. Наук, Оренбург, 2002.
11. Козловский, Ю. С., Производственная культура и эстетика, Знание, М., 1969.
12. Кочетов, А. И., Методы исследования проблем трудового воспитания, Политиздат, Минск, 1982.
13. Раченко, И. П., НОТ учителя, Просвещение, М., 1989.
14. Современный словарь по педагогике / Сост. Рапацевич Е. С., Современное слово, Минск, 2001.
15. Современный философский словарь / Под ред. В. Е. Кемерова,

М., Бишкек, Екатеринбург, 1996.

16. Уманский, А. М., Культура труда на производстве, Политиздат, Киев, 1988.

17. Управление персоналом, Энциклопедический словарь / Под ред. А. Я. Кибанова, ИНФРА-М, М., 1998, VIII.

18. Шилова, Н. В., Грожан, Д. В., Новиков, А. Ю., Топчий, И. В. Культурология, Феникс, Ростов н/Д., 2002.

19. Щербак, Ф. Н., Профессионально-нравственная культура, Знание, М., 1985.

MODELE PSIHOPEdagogICE DE PREGĂTIRE PENTRU ȘCOALĂ A COPIILOR CU CECITATE

FRUNZE Oleseă, lector

Summary

In this article is presented the data of the finding experiment, more precisely, the results obtained after applying the psycho pedagogical models of school preparation for blind children. The preschoolers that were included in the educational correction program have obtained significantly better results than children from the control group. The didactic work should be adapted to the specific development of the blind children and these models can be used as premises for developing training programs for blind preschoolers.

Numeroase cercetări au relevat faptul că și la copiii nevăzători pot fi formate reprezentări juste prin programe adecvate, organizate în funcție de nivelul intelectual al copilului și respectând principiile de organizare a activităților educative [1].

Desfășurând programul formativ cu preșcolarii cu cecitate, activitățile se realizau prin *învățare mediată*, termen introdus de către pedagogul Reuven Feuerstein în 1979, adaptat și definit de C. Marinache în 2013 ca *învățare perceptiv mediată* – drept o formă a învățării umane/sociale ce are în vedere elaborarea, *cu sprijin sau îndrumare dirijată din partea unui adult mediator*, a schemelor